

Meldcode Huiselijk geweld & Kindermishandeling

Informatie

Voor collega's, ouders en leerlingen

Opgesteld door ortho/psych groep De Korre:

Jason Meijer: orthopedagoog-generalist SO/VSO Regenboog-De Wingerd

Martine van Veen: orthopedagoog SO/VSO Klimopschool

Heleen Brand: orthopedagoog SO Deltaschool

Anneke Bouwman: orthopedagoog SO/VSO lage dagbesteding/EMB Sprienke

Kimberley Flipse: psycholoog SO Sprienke/VSO hoge dagbesteding

Angelique Schipper: psycholoog VSO Arbeid/Vervolg Sprienke

Herziene versie: januari 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	blz. 2
Basismodel Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling	blz. 3
Bijlage I. Relevante Bronnen	blz. 8
Bijlage II. Signalenlijst	blz. 9

Inleiding

Internationaal verdrag inzake de rechten van het kind: Artikel 19

Het kind heeft recht op bescherming tegen alle vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling en verwaarlozing zowel in het gezin als daarbuiten. De overheid neemt maatregelen ter preventie en signalering hiervan en zorgt voor opvang en behandeling.

Sinds 01-07-2013 zijn alle beroepskrachten verplicht de Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling te gebruiken bij vermoedens van geweld in huiselijke kring. Dit geldt voor alle professionals die met jeugdigen werken, zoals in de (jeugd)gezondheidszorg, het onderwijs, de kinderopvang, de jeugdzorg, de maatschappelijke ondersteuning en voor politie en justitie. Gebruik van de Meldcode geeft professionals houvast voor het signaleren en in gang zetten van interventies, opdat het geweld stopt. Professionals worden verplicht om zich zo nodig te scholen in het gebruik van de Meldcode.

Sinds januari 2019 ligt er een verscherpte meldcode met een nieuw afwegingskader.

Toepassingsgebied

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling heeft betrekking op alle vormen van geweld in de huiselijke situatie, zoals mishandeling, seksueel geweld, genitale verminking, eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang en ouder(en)mishandeling. Tot kindermishandeling wordt ook gerekend het getuige zijn van huiselijk geweld.

Doel

De Meldcode heeft als doel jeugdigen, die te maken hebben met een vorm van geweld of kindermishandeling, snel passende hulp te bieden, zodat een einde komt aan de (bedreigende) situatie. Hiertoe biedt de Meldcode stappen en handvatten aan professionals voor signalering en het verdere handelen bij (vermoedens van) huiselijk geweld en kindermishandeling.

Rechten en plichten

De onderwijsinspectie houdt er toezicht op of scholen over een Meldcode beschikken, voldoen aan de randvoorwaarden voor toepassing ervan en de Meldcode feitelijk toepassen. Scholen zijn echter niet verplicht om een melding te doen bij het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling. Door te werken met de Meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling al dan niet te melden berusten bij de professional. Die afweging kan worden gemaakt met samen met partners uit de jeugdhulp.

Vertaling naar Stichting de Korre

Binnen Stichting de Korre zijn de orthopedagogen/psychologen aangesteld als aanspreekpunt, zogeheten aandachtsfunctionarissen. Zij zien erop toe dat de meldcode wordt nageleefd en zijn vraagbaken voor collega's, leerlingen en ouders. Zij handelen te allen tijde in overleg met de CVB.

De aandacht functionarissen hebben n.a.v. scholing deze meldcode opgesteld.

Het jaarlijks herzien en updaten van dit protocol ligt als verantwoordelijkheid bij hen. Ook het onder de aandacht brengen van de code en stappen is een bijkomende verantwoordelijkheid. Voor een verder overzicht van de taak van de aandachtsfunctionaris, verwijzen we naar:

https://lvak.nl/downloads/LVAK_takprofiel_aandachtsfunctionaris.pdf

Digitaal is het protocol te vinden in MAVIM: Meldcode huiselijk geweld & kindermishandeling Stichting de Korre.

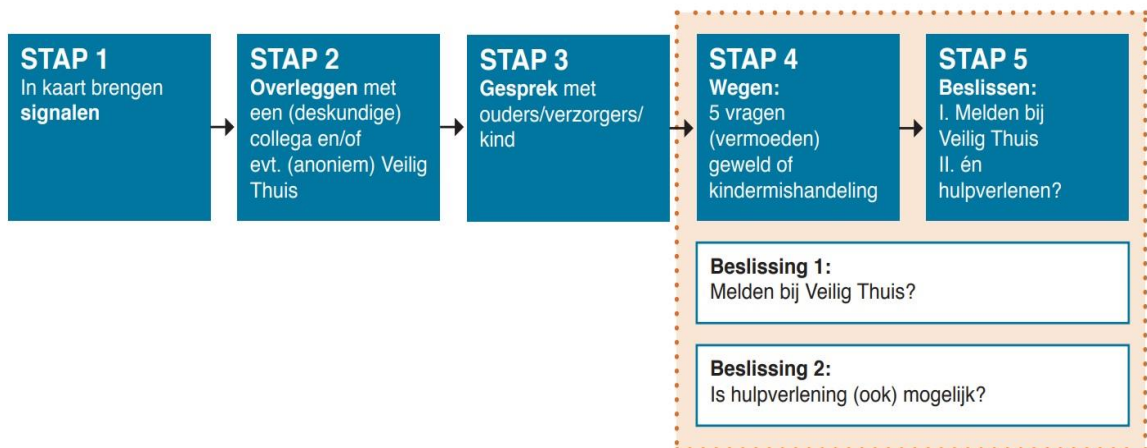
Basismodel Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

Het basismodel is gebaseerd op het afwegingskader meldcode kindermishandeling vanuit de PO raad:

https://www.poraad.nl/files/themas/school_kind_omgeving/afwegingskader_bij_meldcode_kindermishandeling.pdf

Het basismodel is per 1 januari verbeterd en aangescherpt. Het model biedt een stappenplan voor het handelen bij signalen of vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling. Die stappen zijn:

1. In kaart brengen van de signalen;
2. Collegiale consultatie (leerkrachten/assistenten/OOP die op dit moment ook betrokken zijn bij de leerling) en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis;
3. Gesprek met de ouders van de leerling en waar mogelijk met de leerling'
4. Wegen van het (vermoeden) geweld of de kindermishandeling;
5. Beslissen: 1. Melden bij Veilig Thuis ? 2. En hulpverleners?

Hierboven worden de stappen van het basismodel van de Meldcode (versie januari 2019) weergegeven, welke zijn vertaald naar de onderwijssituatie. Van de opeenvolging van de beschreven stappen kan afgeweken worden op grond van specifieke factoren. Zo kan er vanuit de begeleidingsrelatie al eerder contact zijn ouders dan bij stap 3 of kan er vanuit de weging van de ernst van het signaal na stap 1 via consultatie over worden gegaan tot melding. De volgorde is dus niet dwingend.

Het basismodel gaat uit van het al dan niet wegnemen van zorgen om tot een volgende stap over te gaan. Als de zorgen blijven bestaan, is het belangrijk om naar de volgende stap over te gaan. Het is bij alle stappen belangrijk om te zorgen voor verslaglegging van de genomen stappen, gebeurtenissen, acties en feiten.

Voor verslagslegging wordt gebruik gemaakt van het leerlingvolgsysteem waar binnen de Korre mee gewerkt wordt: Parnassys. In Parnassys is per leerling een leerlingen kaart. Hier kunnen nieuwe notities in aangemaakt worden. Voor de meldcode gelden er specifiek 2 soorten notities:

1. Notitie "Meldcode signalen logboek" welke door het betrokken klassenteam wordt ingevuld. De leerkracht is hier verantwoordelijk voor.
2. Notitie "Meldcode Aandachtsfunctionaris" welke door de betrokken aandachtsfunctionaris wordt ingevuld. De aandachtsfunctionaris in samenspraak met de CvB is hier verantwoordelijk voor.

Beide notities zijn inzichtelijk voor collega's, volgens de AVG-wet. Het is belangrijk om signalen vast te leggen, evenals (de uitkomst van) gesprekken die over signalen zijn gevoerd, de genomen stappen en besluiten. Deze informatie is nodig wanneer bij stap 5 besloten wordt om over te gaan tot een melding bij Veilig Thuis.

Stap 1: Signaleren en in kaart brengen van signalen

Het signaleren van belemmeringen in de ontwikkeling van leerlingen vormt een belangrijk onderdeel van de beroepshouding van leerkrachten en het onderwijsondersteunend personeel. De leerlingbesprekingen en andere besprekingen binnen de leerlingzorg cyclus zijn een goede basis om alle signalen van leerkrachten over leerlingen te ordenen en te bespreken met leden van de CvB. Uiteraard zijn die signalen dan te verbinden met reeds beschikbare informatie uit het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Als de ontwikkeling van de leerling anders loopt dan verwacht en gewenst, wordt een gerichte aanpak afgesproken. Vervolgens deelt men de signalen en voorgestelde aanpak met de leerling en zijn ouders. Wat de achterliggende oorzaak is van signalen, is lang niet altijd meteen duidelijk: signalen kunnen wijzen op kindermishandeling, maar ook te maken hebben met andere dingen. Als de school met de leerling (waar mogelijk) en ouders in gesprek gaat over de signalen en de thuissituatie en als zij met elkaar informatie uitwisselen over de ontwikkeling van het kind, dan draagt dat bij aan verheldering, ontkrachting of bevestiging van de signalen. Later gaat het gesprek met de leerling en ouders over de te zetten vervolgstappen en -acties.

Signalen kunnen wijzen op mogelijke kindermishandeling en/of huiselijk geweld; daarom is het belangrijk dat er afgevraagd wordt: kunnen er goede redenen zijn om aan te nemen dat de leerling risico loopt bij het bespreken van de zorgen met zijn ouders?

Dat is vooral aan de orde als er door de leerling rechtstreeks met de mentor of een docent is gesproken over een bedreigende thuissituatie. In zo'n geval is het niet in het belang van de leerling om meteen contact met de ouders op te nemen en gaat men over naar stap 2.

De bronnen van het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling kunnen zijn:

- Gedrags- en/of andere signalen die de leerling laat zien. Observeer of de leerling opvallend gedrag vertoont of onverklaarbare lichamelijke afwijkingen heeft. Kijk ook goed naar de ouder-kind-relatie. Noteer het opvallende gedrag dat je bij een leerling opmerkt. Inventariseer de signalen: welke, hoe lang, hoe vaak, is er sprake van een plotselinge of geleidelijke gedragsverandering? Zie signalenlijst in bijlage II.
- Een zorgwekkend verhaal dat wordt verteld over een leerling (bijvoorbeeld door een andere leerling). Overleg deze signalen met de collega's binnen de klassensituatie en de CvB. Houd rekening met de AVG-wet.
- Een leerling die u in vertrouwen neemt over zijn of haar eigen situatie. Luister in dit geval rustig naar hetgeen de leerling vertelt en reageert emotioneel neutraal. Neem de leerling serieus en spreek je zorgen uit. Noteer wat de leerling verteld heeft. Beloof nooit aan de leerling dat je de zorgen met niemand zult delen, maar leg uit dat sommige signalen zo zorgelijk zijn dat je ze niet voor jezelf kunt houden en de leerling zult helpen bij het wegnemen ervan. Leg de leerling uit dat hij of zij hierin een regiefunctie kan vervullen. Beloof wel dat je geen stappen zult ondernemen zonder deze eerst met de leerling te bespreken. Houd ook na dit gesprek contact met de leerling en geef hem of haar de kans om nieuwe signalen of zorgen te delen; accepteer dat de leerling in eerste instantie waarschijnlijk nog niet alles durft te vertellen. Vertel tevens dat de leerling niet de enige is die dit overkomt en dat hij of zij zelf geen schuld heeft aan de ontstane situatie.
- Naar gelang de casus spreek je een tijdslimiet af. De aandachtfunctionaris monitort deze afspraken en bewaakt de tijd.

Aanbevelingen bij deze fase:

- Vertrouw op je intuïtie en houd signalen of zorgen niet voor jezelf: praat erover. Probeer helder te krijgen waar een 'niet-pluis-gevoel' vandaan komt.
- Ga niet overhaast te werk. Zorgvuldig handelen is belangrijk.
- Realiseer je dat het niet de taak van de school is om bewijs van mishandeling te leveren. Een goed onderbouwd vermoeden is voldoende om in actie te kunnen komen.

- Vul als leerkracht niet zelf de rol in van hulpverlener, maar bewaak je positie als leerkracht om verwarring van rollen te voorkomen. Zorg ervoor dat andere hulpverleners binnen de school worden ingeschakeld.
- Ga zorgvuldig om met de privacy van de leerling en zijn of haar ouders.
- Realiseer je dat de meeste signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling:
 - Stressindicatoren zijn, die ook op iets anders kunnen wijzen.
 - Een uiting vormen van kind eigen problematiek bij de leerling, passend bij een psychiatrische diagnose.
- Hoe meer signalen, hoe groter dan kans dat er sprake is van kindermishandeling.

Aan het einde van fase 1 wordt besloten:

1. Het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is onterecht/ongegrond. Er is een andere reden voor het gesignaleerde gedrag. Zoek uit wat er wel aan de hand is. Blijf contact houden met de leerling en blijf alert.
2. Er is twijfel over of geen bevestiging voor het vermoeden. Blijf nauwkeurig registreren wat bij de leerling opvalt en wat er over of door hem of haar verteld wordt. Bekijk na twee maanden alle aantekeningen en bespreek de leerling opnieuw met directe collega's, CvB of MT.
3. Het vermoeden wordt bevestigd of versterkt. Ga dan naar stap 2.

Stap 2: Overleggen

Bij stap 2 is het de bedoeling dat er overlegt wordt met andere betrokken collega's, deskundigen en/of (anoniem) met Veilig Thuis. De vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling worden gedeeld met Commissie van Begeleiding (CvB) en de aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling. Overleg met externe hulpverleners kan een vervolgstap zijn, want, als signalen niet direct zijn herkend binnen de schoolorganisatie of in het gesprek met de ouders, kunnen deze elders toch ook zijn opgevangen en tot 'niet pluis gevoel' hebben geleid. Op deze manier komt er een verbinding met de verwijsindex (VIR), zijn afzonderlijke signalen bij elkaar te brengen en bij een match is snel contact tussen partners mogelijk. Het betrekken van leerling en ouders bij de zorgen, en de terugkoppeling naar degenen die het signaal inbrachten, zijn aandachtspunten bij de bespreking in de Commissie van Begeleiding. In gevallen waarin er behoefte bestaat aan meer duidelijkheid over (aard en oorzaak van) letsel moet de vertrouwensarts van Veilig Thuis of de bij de school betrokken GGD-arts worden ingeschakeld. Indien nodig kan op basis van anonieme gegevens (daarnaast) ook het Meldpunt Veilig Thuis worden geraadpleegd. Het gaat hier dus niet om een melding maar om een adviesvraag.

Contact gegevens Veilig Thuis:

0800-2000, automatische doorschakeling naar eigen regio, 24 uur per dag bereikbaar.

Email: info@veiligthuiszeeland.nl

Voor de ZML-scholen binnen de Korre is er een GGD-arts betrokken bij de CvB. Deze kan dus worden ingeschakeld. Voor de Sprienke is er een revalidatiearts betrokken bij de CVB. Deze heeft ook vanuit de eigen organisatie (Revant) een meldcode kinder- mishandeling. Tevens werken zij met een speciaal aangesteld zorgteam, die kan meedenken (zie voor verdere handelingswijze Revant: meldcode Revant maart 2019).

Stap 3: Gesprek met de leerling en zijn of haar ouders

Na het collegiaal overleg en eventueel het adviesgesprek met Veilig Thuis volgt een gesprek met de leerling en/of zijn of haar ouders. Omdat openheid een belangrijke grondhouding is in de verschillende vormen van zorg aan de leerling, wordt in het stappenplan zo snel mogelijk contact gezocht met de leerling of met zijn ouders. Soms zal het vermoeden door het gesprek worden weggenomen. Dan zijn de volgende stappen van het stappenplan niet meer nodig. In het gesprek staan centraal:

- Uitleg over het doel van het gesprek;
- Het bespreken van de signalen (de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan);
- Dat de leerling en/of zijn ouders de mogelijkheden krijgen om op de signalen te reageren;
- Het bespreken van de mogelijke interpretatie van de feitelijke waarnemingen.

Van het voorschrift tot het voeren van een gesprek met de leerling en/of zijn ouders kan worden afgeweken wanneer er concrete aanwijzingen zijn dat door het voeren van het gesprek de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen. Ook kan worden afgezien van een gesprek als er goede redenen zijn om aan te nemen dat de leerling daardoor het vertrouwen kwijtraakt of niet meer op school zal verschijnen. Bij het besluit om geen contact te leggen met de (ouders van) de leerling in verband met een mogelijke vertrouwensbreuk dient te worden bedacht dat precies door dat besluit weer een risico ontstaat op een vertrouwensbreuk, namelijk als hij/zij ontdekt dat er zonder medeweten een melding over hem of haar is gedaan.

Over het al dan niet voeren van een gesprek over een leerling bij wie er vermoedens bestaat van specifieke vormen van geweld zoals eer gerelateerd geweld, huwelijksdwang of vrouwelijke genitale verminking, wordt geadviseerd om altijd vooraf overleg te voeren met experts om te beoordelen of het voeren van een gesprek in dit stadium, in verband met de veiligheidsrisico's, verantwoord is.

Stap 4: Wegen van het geweld of de kindermishandeling

Bij deze stap wordt het risico op huiselijk geweld ingeschat, evenals de aard en de ernst van dit geweld. Hiervoor kan een risicotaxatie-instrument worden ingezet. Bij twijfel over de risico's, aard en ernst van het geweld en bij twijfel over de vervolgstap moet altijd (opnieuw) advies worden gevraagd aan Veilig Thuis. De expertise van alle zorgpartners wordt gebundeld en optimaal benut. Vervolgens wordt er een afgestemde aanpak vastgesteld en uitgevoerd, gericht op de veiligheid van het kind en de ondersteuning van ouders en docenten. De partners in het multidisciplinaire overleg organiseren de noodzakelijke hulp en geven handelingsadviezen aan de school, leerling en ouders (waar mogelijk).

Stap 5: Beslissen: melden? én hulpverlening?

Na weging van stap 4 wordt door de CvB besloten of er al dan niet een melding zal worden gedaan bij Veilig Thuis of dat er zelf (aanvullende) hulp georganiseerd kan worden. Waar het bij deze afweging om gaat is of de professionals zelf, gelet op hun competenties, verantwoordelijkheden en professionele grenzen, in voldoende mate effectieve hulp kunnen bieden of dit kunnen organiseren. In alle gevallen waarin hij meent dit niet of maar gedeeltelijk te kunnen, wordt een melding gedaan. Tevens wordt besproken wat er na de melding, binnen de grenzen van de gebruikelijke werkzaamheden, nog kan worden gedaan om de betrokkenen tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen. Een professional vanuit de school die vertrouwd is voor de leerling bespreekt (eventueel samen met een partner uit de jeugdhulp en/of de aandachtsfunctionaris) met de leerling en de ouders de uitkomst van de bespreking in het multidisciplinaire overleg. Belangrijke aanknopingspunten bij het doen van een melding zijn:

- Sluit in de melding aan bij de feiten: bij een melding dient de melder zoveel mogelijk feiten en gebeurtenissen te melden die hij zelf heeft waargenomen. Meldt de melder ook feiten en gebeurtenissen die anderen hebben gezien, dan moet hij deze 'andere bron' in de melding noemen.

Volgen & nazorg

Wanneer vanuit het multidisciplinaire overleg hulp komt, is in het team afgesproken wie de ondersteuning coördineert. De CvB ziet hier samen met de aandachtsfunctionaris op toe. De CvB volgt de ontwikkeling van de leerling en volgt de effecten van deze hulp en stelt de aanpak zo nodig bij. Tenslotte biedt men nazorg aan de betrokken collega's waar nodig en evalueert men het proces nadien. Daarnaast hebben we oog voor leerling en ouders en wordt er meegedacht aan nazorg voor hen.

Bijlage I. Relevante Bronnen

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Zeeland (AMK)

Roozenburglaan 89
4337 JB Middelburg
Postbus 62
4330 AB Middelburg

Telefoon: 0900-123 123 0

Veilig Thuis Zeeland

Advies of hulp: 0800-2000 (gratis 24/7)

Acute dreiging: 112

E-mailadres: info@veiligthuiszeeland.nl

Meer informatie: www.veiligthuiszeeland.nl

<https://www.ikvermoedhuiselijkgeweld.nl/>

→ Site van de rijksoverheid met tips en informatie

https://www.ggdzeeland.nl/voor-u-en-jou/in-de-knel/veilig-thuis.htm#.WKr9x2_hCvE

→ Bij klachten of vragen over Veilig Thuis en het spreken van een vertrouwenspersoon

<https://www.centrumseksueelgeweld.nl/>

→ Wanneer er sprake is van seksueel geweld

<https://www.huiselijkgeweld.nl/dossiers/huwelijkswang>

→ Wanneer er sprake is van huwelijksdwang

www.meisjesbesnijdenis.nl

→ Wanneer er sprake is van vrouwelijke genitale verminking

<http://www.kindermishandeling.nl/>

→ Site voor leerlingen waar kindermishandeling op verschillende niveaus wordt uitgelegd

www.monitorlerensignaleren.nl/

→ Site voor en door docenten over huiselijk geweld en kindermishandeling

Bijlage II. Signalen lijst

Slachtoffer 0 tot 4 jaar	Slachtoffer 4 tot 12 jaar	Slachtoffer 12-18 jaar
<ul style="list-style-type: none"> ○ Heeft angst voor lichamelijk contact of is juist overdreven gericht op lichamelijk contact ○ Heeft een negatief zelfbeeld en lichaamsbeeld ○ Heeft een vertraagde ontwikkeling of stoornissen (spraak, motoriek, groeiachterstand) ○ Heeft onverklaarbare verwondingen op vreemde plekken, bloeduitstortingen, rode plekken rond de ogen bij zuigelingen ○ Heeft verstoorde eet- en slaapgewoontes (opvallend vermageren of aankomen, oververmoeid) ○ Heeft verwondingen en/of oude littekens (blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden) ○ Is agressief naar zichzelf, anderen en/of omgeving 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Blijft rondhangen na schooltijd en / of is heel vroeg op school, komt regelmatig te laat ○ Gebruikt alcohol en/of drugs ○ Gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, is niet zindelijk op de leeftijd dat het hoort of heeft een terugval in gedrag ○ Gedraagt zich overdreven aangepast en afhankelijk of rebelleert ○ Gedraagt zich passief en apathisch of juist heel druk ○ Heeft angst voor lichamelijk contact of is juist overdreven gericht op lichamelijk contact ○ Heeft een negatief beeld van zichzelf en de omgeving ○ Heeft een vertraagde ontwikkeling of stoornissen (spraak, motoriek, groeiachterstand) 	<ul style="list-style-type: none"> ○ Blijft rondhangen na schooltijd en / of is heel vroeg op school ○ Gebruikt alcohol en/of drugs of heeft schulden ○ Gedraagt zich afhankelijk en/of aangepast of rebelleert ○ Geeft vage verklaringen voor of verbergt verwondingen/verwaarlozing ○ Heeft angst voor lichamelijk contact of is juist overdreven gericht op lichamelijk contact ○ Heeft een negatief beeld van zichzelf en de wereld ○ Heeft justitiële contacten ○ Heeft moeite met autoriteit ○ Heeft ongezonde eet- en slaapgewoonten (opvallend vermageren of aankomen, oververmoeid) ○ Heeft regelmatig buikpijn, hoofdpijn of last van flauwvallen ○ Heeft verwondingen en/of oude littekens (blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, onverklaarbare verwondingen op vreemde plekken) ○ Is agressief richting zichzelf, anderen en omgeving ○ Is gefixeerd op masturbatie ○ Is in zichzelf gekeerd/leeft in een fantasiewereld

- Is bang om alleen te zijn of heeft angst voor bepaalde mensen of plekken
- Is dwingend en/of vraagt veel aandacht
- Is in zichzelf gekeerd of juist hyperactief
- Is passief en apathisch of huilt of schreeuwt buitensporig veel
- Is vaak ziek of ziektes herstellen slecht
- Is verwaarloosd (luiers niet verschoond, te kleine schoenen, slecht verzorgd gebit, vieze kleren)
- Maakt weinig/vreemd contact
- Speelt geweld- of seksuele situaties na
- Vertoont angst voor onderzoek en/of verschonen (knijpt billen samen bij optillen of verschonen)
- Vertoont extreme schrikreacties of houdt het lichaam stijf bij optillen
- Vertoont plotselinge gedragsverandering
- Heeft ongezonde eet- en slaapgewoonten (opvallend vermageren of aankomen, oververmoeid)
- Heeft regelmatig buikpijn, hoofdpijn of last van flauwvallen
- Heeft verwondingen en/of oude littekens (blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, onverklaarbare verwondingen op vreemde plekken)
- Is agressief richting zichzelf, anderen en/of omgeving
- Is bang om alleen te zijn of heeft angst voor bepaalde mensen of plekken
- Is vaak ziek of ziektes herstellen slecht
- Is verwaarloosd (hongerig, slecht gebit, vieze, niet passende kleding)
- Is wantrouwend, houdt afstand of maakt geen oogcontact
- Laat afwijkend spel zien
- Misdraagt zich (diefstal,
- Is vaak ziek of ziektes herstellen slecht
- Is verwaarloosd (vaak ziek, slecht gebit, gebrek aan ouderlijk toezicht, vieze kleding, of zonder ontbijt / lunch naar school)
- Is wantrouwend, houdt afstand, maakt geen oogcontact of heeft oppervlakkige contacten
- Kan zich slecht concentreren
- Komt regelmatig te laat of school of verzuimt bovengemiddeld
- Misdraagt zich (diefstal, brandstichting, vandalisme)
- Presteert onder het eigen kunnen (school, werk)
- Vertoont angst voor lichamenlijk onderzoek of medische hulp
- Specifiek voor seksueel misbruik
- Beschikt plotseling over veel zakgeld
- Gebruikt extreem seksueel gekleurde taal en/of gedrag
- Heeft angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder
- Heeft pijn, verwondingen, infecties aan de geslachtsorganen
- Vertoont niet bij de leeftijd passend seksueel gedrag of kennis

<p>in contact met
ouders/verzorgers</p> ○ Specifiek voor seksueel misbruik ○ Heeft buikpijn zonder aanwijsbare reden ○ Heeft pijn, verwondingen, infecties aan de geslachtsorganen ○ Vertoont niet bij de leeftijd passend seksueel gedrag of kennis ○ Weigert om over een 'geheimpje' te praten dat het met een volwassene heeft	brandstichting, vandalisme) ○ Neemt geen vriendjes mee naar huis ○ Presteert op school onder het eigen kunnen of er is een plotselinge terugval in prestaties ○ Vertoont angst voor lichamelijk onderzoek ○ Vertoont plotselinge gedragsverandering in contact met ouders/verzorgers ○ Specifiek voor seksueel misbruik ○ Heeft angst voor mannen of vrouwen in het algemeen of voor een man of vrouw in het bijzonder ○ Heeft pijn, verwondingen, infecties aan de geslachtsorganen ○ Vertoont niet bij de leeftijd passend seksueel gedrag of kennis ○ Weigert om over een 'geheimpje' te praten dat het met een andere volwassene heeft